

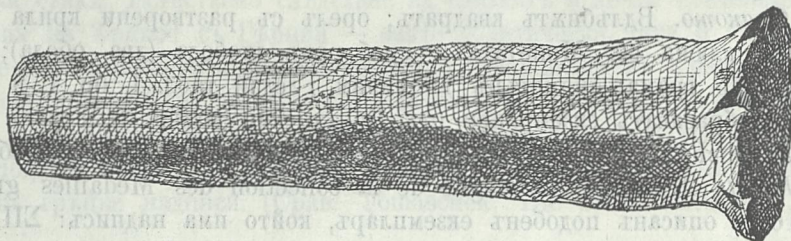
че монетитѣ на Спародока били ковани⁸⁾ въ монетарницата на градъ Олинтосъ.

Теглата на Спародоквитѣ монети 17·10 гр., 3·90 гр., 1·22 — 1·35 гр. отговарятъ на тетрадрахма, драхма и диоболъ отъ атическото тегло. Атическото тегло на тѣзи монети твърдѣ лесно може да се обясни отъ

⁸⁾ *Начинътъ на направата на монетитѣ* билъ твърдѣ простъ. По-голяма частъ отъ античните монети сж ковани; лѣвени сж напр. най-старитѣ мѣдни монети на римлянитѣ (aes grave) и на други италийски народи. — Кованьето или сѣченьето на монетитѣ ставало по слѣдния начинъ: кръгло или точесто зърно металъ — злато, сребро, бронзъ — отъ опрѣдѣлено тегло се гуждало между два монетни печата, съ издѣлбани въ тѣхъ образи или типове; тѣзи образи се отпечатвали върху металическото зърно подъ удари на чука. Долниятъ печатъ билъ закрѣпенъ въ наковалня, а горниятъ подвиженъ се вдигалъ и слагалъ подъ удари на чука. Най-старитѣ гръцки монети нѣматъ на опакоето образъ а тѣй наречениятъ quadratum incisum — вдълбнатъ квадратъ (square struck), е произведенъ отъ металическия чепъ, който ималъ за цѣлъ да кръпи оглоду металическото зърно, та да не се лъзга и помѣства, докато се кове то за монета. Постепенно този квадратъ получавалъ украшения, като се раздѣлялъ на по-малки квадратчета, тригълници и под. и най-сетнѣ билъ замѣстенъ съ образъ. Понеже релефитѣ на античните монети сж доста изпъкнали и обикновено по-високи, отколкото на новитѣ монети, за това тѣзи релефи естествено не могли да се изковжтъ или отпечатжтъ веднага слѣдъ първия ударъ на монетния печатъ, а само слѣдъ нѣколко или много удара; за улеснение на работата металическото зърно се нажежавало въ огънь, за да умекне. За антични монети въ пълненъ смисълъ на думата може да се каже, че сж ковани.

При този простъ, ржченъ начинъ на коване не е чудно, гдѣто се срѣщатъ нѣкои неправилности въ античните монети, като: двойни отпечатъци на образи, които не се кръжатъ точно, произходещи отъ измѣстванье или лъзганье на монетния печатъ, не дотамъ остро отпечатване на нѣкои части отъ монетния типъ, неправилна форма на монетитѣ, които често пкти биватъ напукани отъ силнитѣ удари на монетния печатъ и на чука.

Отъ древне-гръцкитѣ монетни печати не се упазилъ ни единъ и понеже извѣстнитѣ досега келтійски и римски монетни печати сж бронзови, то се изказало мнѣние, че и гръцкитѣ печати трѣба да сж били отъ сжщия металъ, който по-лесно се гравиралъ, отколкото желѣзото. Но тукъ трѣба да се вземе прѣдъ видъ, че древнитѣ гравери безъ затруднение знаели да издѣлватъ художествени образи и цѣли групи и сцени въ твърди камъчета, които ни очудватъ съ красивата си направа, та още по-лесно могли да гравиратъ желѣзо или чиликъ. И, че дѣйствително имало монетни печати отъ желѣзо, това доказва желѣзниятъ печатъ, който се съхранява въ Нар. Музей въ София и е изобразенъ тукъ на стр. 12. Печатътъ е 156 милим. дълъгъ; горниятъ му диаметръ мѣри 45 милим., долниятъ 25 милим.; долниятъ край е из-

Желѣзниятъ монетенъ печатъ въ Народния Музей въ София.

Типътъ на желѣзния монетенъ печатъ въ Нар. Музей въ София.

гладенъ и е издѣлбанъ въ него типъ на тракийския конникъ, на лѣво; образътъ е окруженъ съ зрънчестъ кръгъ. Типътъ на такъвъ конникъ се срѣща въ монетитѣ на Филипъ II. и Севтесъ III, одризки царъ; твърдѣ вѣроятно е, че съ този печатъ били ковани монети на нѣкой тракийски или македонски царъ, съ типъ на конникъ. Отъ надписа личатъ само буквитѣ . . . ΟΥ. Гледай изображението на този печатъ тука. — Горниятъ край на печата е напуканъ отъ нѣкогашнитѣ удари на чука. Печатътъ билъ намѣренъ въ една пещера до с. Чериково, Плѣвенски окръгъ. Срав. Сбм. VIII. 69. — За коване монети въ стария вѣкъ срав. *Ernst C.*, Die Kunst des Münzens von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart. Numismatische Zeitschrift. Wien 1880. S. 22 — 67. и *Blanchet A.*, Monnaies grecques. Paris 1894. pag. 28.